

Ἄρ. Σπηλ. Μητρ. 1983

Ἰγὸς Ἀννας Πετροχειλοῦ

Ἐδρῖσκεται κάτωθεν τοῦ χωρίου Ἅγιον Γάλα Χίου, εἰς τὴν κοινότητα τοῦ ὁποῖου ὑπάγεται, εἰς ὕψος 240 μ. ὑπὲρ ἐπιφανείας θαλάσσης.

Περιοχὴ τοῦ σπηλαίου: Ἡ περιοχὴ τοῦ σπηλαίου πρὸς μὲν τὰ ἄνω τῆς εἰσόδου του εἶναι βραχώδης καὶ ἀπόκρημνος, εἰς τὸ ἀνώτατον σημεῖον τῆς ὁποίας εἶναι κτισμένον τὸ χωρίον Ἅγιον Γάλα —τοπικῶς Ἅγιον Γάλας— πρὸς δὲ τὰ κάτω κατηφορικὴ καταλήγουσα εἰς κοίτην μικροῦ ποταμοῦ μὲ πλουσίαν βλάστησιν πλατάνων. Κατὰ τὸ θέρος ἡ κοίτη δὲν διατηρεῖ ὕδατα.

Προσπέλασις: Τὸ χωρίον Ἅγιον Γάλα συνδέεται μὲ τὴν Χώραν (Χίος) δι' ἀμαξιτῆς ὁδοῦ μήκους 67 χλμ. κατὰ τὸ ἥμισυ ἀσφαλτοστρώτου. Ἐν συνεχείᾳ διὰ πολὺ κατηφορικῶς μονοπατίου, καὶ πρὸς τὸ τέλος διὰ βαθμίδων ἐκ τσιμέντου, μέχρι τὸ ναῖδριον Ἅγιον Γάλας κτισμένον κατὰ ἓν μέρος ἐντὸς φυσικοῦ κλιώματος.

Ἱστορικόν, θρύλοι καὶ προϊστορία: Τὸ σπήλαιον ἦτο γνωστὸν ἀπὸ ἀρχαιοτάτων χρόνων. Ἡ παράδοσις ἀναφέρει ὅτι κάποιος βασιλιάς τοῦ Βυζαντίου ἐξώρισε τὴν λεπρῆ κόρη του μὲ καράβι, πού στάθηκε στὴ τοποθεσίᾳ «Γλυκὸ νερὸ» τῆς Χίου. Ἡ ἄρρωστη ἀκολουθώντας τὴν κοίτη τοῦ ξεροπόταμου ἔφθασε σὲ μιὰ σπηλιά, ὅπου βρῆκε καταφύγιον καὶ μιὰ μαυροφόρα πού ἀνέλαβε τὴν φροντίδα τῆς. Μετὰ ἀπὸ τρία χρόνια ὁ βασιλιάς μεταμελήθηκε γιὰ τὸ κακὸ πού ἔκανε στὴ μονάκριβη κόρη του καὶ ἔστειλε ἄλλο καράβι νὰ τὴν φέρουν πίσω, ὅπως κι' ἂν εἶναι. Οἱ ἀπεσταλμένοι τὴν βρῆκαν θεραπευμένη μὲ φάρμακον τὸ νερὸ τῆς σπηλιάς.

Ὁ βασιλιάς διάλεξε τὴν τοποθεσίᾳ Θημωνιᾶς κοντὰ στὸ χωριὸν Ἅγιος Γιάννης γιὰ νὰ κτίσῃ τὴν ἐκκλησίᾳ πού ἔταξε. Οἱ ἐργάται ὅμως εὑρίσκαν κάθε πρωτὴ τὰ ἐργαλεῖα ἔξω ἀπὸ τὸ σπήλαιον. Ἔτσι ἡ ἐκκλησίᾳ κτίστηκε ἔξω ἀπὸ αὐτὸ γιὰ τὴν θεωρήθηκε θέλημα Θεοῦ μὲ τὸ συμβολικὸν ὄνομα Ἅγιον Γάλας. Ἅγιον Γάλας ὠνομάστηκε καὶ τὸ χωριὸν πού ὡς τότε λέγονταν Ἅγιος Θαλαλαῖος. Τὸ ἐκκλησάκι κτίστηκε τὸν ΙΒ - ΙΓ' αἰῶνα καὶ εἶναι διακοσμημένο μὲ νωπογραφίες ἀρίστης Βυζαντινῆς τέχνης. Κατὰ τὰς ἀνασκαφὰς πού ἐπραγματοποίησε τὸ 1953 ἡ Βρετανικὴ Ἀρχαιολογικὴ Σχολὴ Ἀθηνῶν ἐντὸς τοῦ σπηλαίου ἀπεκαλύφθησαν θραύσματα πηλίνων ἀγγείων, λίθινα σκαπτικὰ ἐργαλεῖα, ὅπως ἐπίσης καὶ ἄλλα ἀπόψιδιανθὰ καὶ κόκκαλα γεολιθικῆς ἐποχῆς, ἐκ τῶν ὁποίων ὀλίγα στεγάζονται εἰς τὸ Μουσεῖον Χίου.

Ἐκ τῶν ἀποκαλυφθέντων εὐρημάτων, τὰ ὁποῖα ἐμελέτησε ἡ κ. Ξελελ, ἀρχαιολόγος ἀπ' τὸ Λίβερπουλ, ἐξάγεται τὸ συμπέρασμα, ὅτι τὸ σπήλαιον ἐχρησιμοποιήθη ἀπὸ προϊστορικοῦς ἀνθρώπους, εἴτε ὡς κατοικία, εἴτε ὡς τόπος λατρείας.

Τὸ τμήμα τῆς Ἑλληνικῆς Περιηγητικῆς Λέσχης Χίου ἐνδιαφερόμεν διὰ τὴν τυχὸν τουριστικὴν ἀξίαν τοῦ σπηλαίου, ἐκάλεσε τὴν γράφουσαν τὸ 1964 διὰ τὸν χαρακτηρισμὸν του. Κατόπιν τῆς διαπιστώσεως τῆς μεγάλης τουριστικῆς καὶ ἐπιστημονικῆς ἀξίας τοῦ σπηλαίου ἡ Ἑλληνικὴ Σπηλαιολογικὴ Ἑταιρεία συμπεριέλαβε τοῦτο εἰς τὸν πίνακα τῶν πρὸς ἐξερεύνησιν σπηλαίων τοῦ 1969. Ἡ ἐξερεύνησις του ἐπραγματοποιήθη τὸν Νοέμβριον τοῦ 1969 ἐντολῇ Ε.Σ.Ε. χορηγία Ε.Ο.Τ. ὑπὸ τοῦ ζεύγους Ε. καὶ Ι. Γκουρδέλου μελῶν τῆς Ε.Σ.Ε. καὶ ὑπὸ τὴν ἀρχηγίαν τῆς γραφούσης.

Ἡ Ἐκκλησοῦλα Ἀγιογαλούσαινα.
Πάνω της τὸ χωριὸ Ἅγιον Γάλας καὶ δεξιὰ της ἡ εἴσοδος τοῦ σπηλαίου.
Φωτ. Ἀννας Πετροχείλου

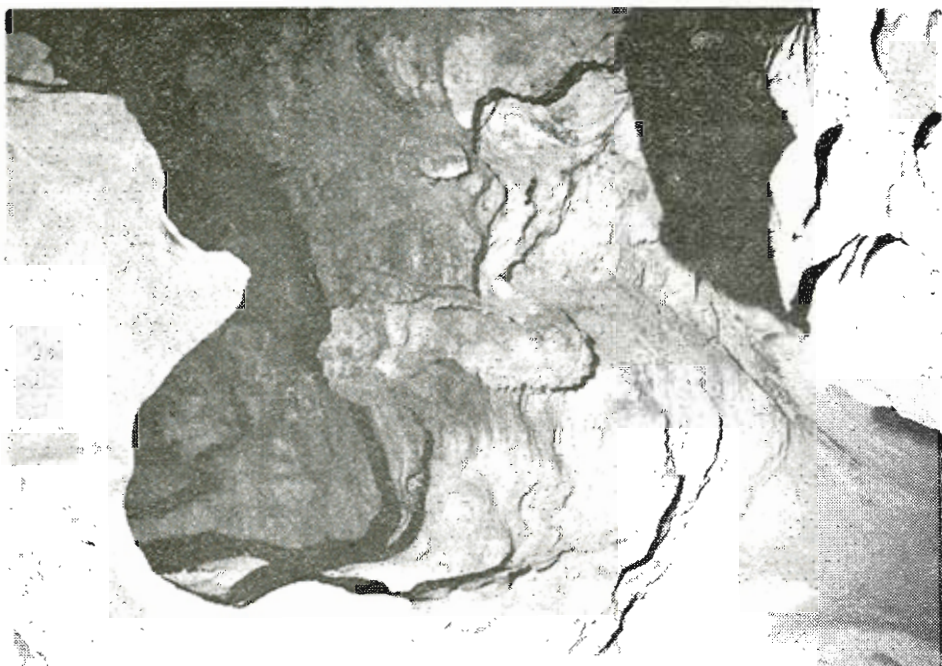
Τὸ σ π ῆ λ α ι ο ν : Ἡ εἴσοδος τοῦ σπηλαίου εὐρίσκεται εἰς τὴν Ἀνατολικὴν βάσιν ἀποτόμου ἐράχου διαστάσεων πλ. 0,8 X 1 μ. ὕψους. Ἀκολουθεῖ κατηφορικὸς διάδρομος μήκους 9 X 2 — 4 X 1,8 — 2,5 μ. καταλήγων εἰς διάβασιν πλάτους 1,5 X 1,8 μ.

Ἀπὸ αὐτὸ τὸ σημεῖον τὸ σπήλαιον χωρίζεται εἰς δύο τμήματα, τὸ βόρειον καὶ τὸ νοτιοδυτικόν.

Β ὀ ρ ε ι ο ν τ μ ῆ μ α : Ὁ πρῶτος θάλαμός του, κατηφορικὸς, ἔχει μῆκος 12,5 X 2,5 — 4 X 3 — 4,5 μ. Εἰς τὸ κέντρον ἀριστερά του διανοίγεται διάκλασις ἀνηφορικὴ μήκους 10 X 1 X 4.

Πρὸς τὸ τέλος τοῦ διάβασις πλάτους 2 μ. ὁδηγεῖ πρὸς δύο κατευθύνσεις — πρὸς Α καὶ πρὸς ΒΔ. — Πρὸς Α διανοίγονται δύο ἀνηφορικοὶ θάλαμοι. Ὁ πρῶτος ἔχει διαστάσεις 7 X 5 X 2,5 μὲ κεντρικὸν ὠραῖον σταλαγμίτην. Ὁ δεῦτερος 5,5 X 5 X 2 μ. ἐνώνεται μὲ τὸν πρῶτον μὲ χαμηλὴν διάβασιν ἐπὶ σταλαγμιτικῷ τοίχῳ.

Πρὸς ΒΔ. ἀνηφορικὸς θαλαμίσκος διαστάσεων 3 X 3,5 X 5 ὁδηγεῖ διὰ διάβασεως πλάτους 1 μ. εἰς δαιδαλώδεις διαδρόμους συνδεομένους μεταξύ των καὶ καταλήγοντας εἰς δύο θαλάμους. Ὁ πρῶτος δεξιὰ κατηφορικὸς ἔχει διαστάσεις 2,5 X 4 X 4 μὲ ἴσοχὴν μήκους 5 X 1 μ. Ὁ τελευταῖος ἀνηφορικὸς 4,5 X 4,5 X 2 — 3 μ. Τὸ ἀνωτέρω τμήμα ὕστερεϊ μὲν σὲ σταλακτιτικὸν διάκοσμον, παρουσιάζει ὅμως πρωτότυπον θέαμα, δηλαδὴ τὴν μηχανικὴν ἐνέργειαν νεροῦ καὶ πέτρας, ποῦ τὸ διηνοίξαν διὰ στροβιλισμοῦ, ἀφήνοντας ἐπικρεμάμενα ἢ ἀναφύομενα, τμήματα στερεοῦ βράχου μὲ ὀχετοὺς καὶ παράθυρα μεγαλειώδους ἐμφανίσεως.

Καταστροφικὴ ἐνέργεια τοῦ νεροῦ στὴν πέτρα διὰ στροβιλισμοῦ.

Φωτ. Ἄντρος Πετροχειλοῦ

Νοτιοδυτικὸν τμήμα: Ὁ πρῶτος θάλαμος τοῦ ΝΔ. τμήματος —συνέχεια τοῦ δεξιοῦ διαδρόμου— εἶναι ἀρκετὰ ἀνηφορικὸς διαστάσεων 10 X 6 X 4. Εἰς ὅλον τὸ πλάτος τοῦ κέντρου τοῦ ἐκ τῆς ὀροφῆς του κρέμεται συμπαγὴς βράχος φθάνων μέχρι ἐν μέτρον ἐπάνω ἀπὸ τὸ δάπεδο. Πρὸ τοῦ τέλους τοῦ θαλάμου δεξιὰ διάβασις πλάτους 2 καὶ ὕψους 1 μ. ὁδηγεῖ εἰς κατηφορικὸν θάλαμον μὲ τὸ «ἀγίασμα» (σταγονοροή).

Εἰς τὴν ἀρχήν, πρὸς τὰ ἀριστερὰ τοῦ ἀνωτέρου θαλάμου, ἀνηφορικὴ διάβασις πλ. 2 X 1 ὕψος ὁδηγεῖ εἰς τὸν «Θάλαμον τῆς Κολώνας» μὲ τὸν ὁποῖον συνδέεται καὶ ὁ πρῶτος θάλαμος πρὸς τὸ δεξιὸν τέλος του, δι' ἀνηφορικῆς διαβάσεως πλ. 2,5 X 1 ὕψος.

Ἀκολουθεῖ διάδρομος διαστάσεων 4 X 2 X 0,6 — 1 μ. εἰς τὸ τέλος τοῦ ὁποῖου διανοίγεται μεγάλος ἀνηφορικὸς θάλαμος. Πρὸς τὸ ἀριστερὸν τέλος του (ΝΑ) διανοίγονται διάδρομοι καὶ μικροὶ θάλαμοι μὲ χαμηλὰς ὀροφάς, ἐνῶ πρὸς τὰ δεξιὰ (ΒΔ.) διανοίγεται κατηφορικὸς διάδρομος μήκους 8,5 X 4 X 4 μ. μὲ σταλαγιμίτες πρὸς τὰ ἀριστερὰ του.

Πρὸς τὸ τέλος τοῦ ἀριστερὰ διάβασις πλάτους 4 μ. — πρὸς τὰ δεξιὰ του ἀνηφορικὸς — ὁδηγεῖ εἰς ἄλλον διάδρομον διαστάσεων 10 X 3 — 6 X 2 — 3 μ.

Ὡραιότατος σταλακτιτικὸς διάκοσμος.

Φωτ. Ἄννας Πετροχείλου

Ἐν συνεχείᾳ διανοίγεται πολὺ κατηφορικὸς θάλαμος διαστάσεων 11 X 6 — 8 X 5 μ. καὶ ἕτερος ἐπίσης πολὺ κατηφορικὸς ἕως τὸ κέντρον του, διὰ τὴν κατὰ λήξην πολὺ ἀνηφορικὸς πρὸς τὸ τέλος του, διαστάσεων 13 X 6 X 4. Ὁ διάκοσμος τοῦ ἀνωτέρου θαλάμου — κυρίως πρὸς τὸ τέλος του — εἶναι πλουσιώτατος. Ἀποτελεῖται ἀπὸ καταρράκτας, σταλακτίτας καὶ σταλαγιμίτας σὲ ὠραιότατα συμπλέγματα, ἐνῶ δεξιὰ του διανοίγονται παράθυρα, πρὸς ἄλλα διαμερίσματα, ἢ θέα τῶν ὁποίων διὰ μέσου τῶν παραθύρων εἶναι ἀφαντάστου ὠραϊότητος. Πρὸς τὸ ἀριστερὸν τέλος του ὁ θάλαμος συνεχίζει πολὺ ἀνηφορικὸς εἰς μήκος 11,5 X 5 μ. πλάτος

τόν ὁποῖον εἰς τὰ 7,5 μ. ἀναχαιτίζει ὀγκώδης στύλος. Ὁραιοτάτος ἐξώστης διανοίγεται πρὸς τὸν ἀριστερὸν τοῖχον του εἰς ὕψος 2,5 μ. Πρὸς τὸ δεξιὸν τέλος του —κάτω τῶν παραθύρων— διανοίγεται διάβασις πλάτους 0,7 X 0,6 μ. Ὑψος ὅπου ὀδηγεῖ εἰς θάλαμον ὁμοιάζοντα μὲ πύθον διαστάσεων 6 X 4 X 6. Πρὸς τὰ ἀριστερὰ τῆς εἰσόδου του ὑπάρχουν τὰ προαναφερθέντα παράθυρα, ἐνῶ πρὸς τὸ ἐμπρὸς διανοίγεται εἰς ὕψος 5 μ. ἄλλος θάλαμος ἐν εἴδει ἐξώστου, μὲ θαυμάσιον διάκοσμον ἀπὸ στύλους καὶ σταλαγμίτας καὶ διάνοξιν βραχύδους τμήματός του —ἀπὸ διαβρωσιν— ἐν εἴδει γεφύρας, παρουσιάζων ἀσύλληπτον θέαμα. Πρὸς τὰ δεξιὰ τῆς εἰσόδου του διάβασις 3 μ. ὀδηγεῖ εἰς κατηφορικὸν θάλαμον διαστάσεων 6 X 3 X 5 εἰς τὸν ἀριστερὸν τείχον τοῦ ὁποῖου συνεχίζει ὁ ἐξώστης τοῦ προηγουμένου θαλάμου. Ὁ ἐξώστης —ὁ ἀνώτατος θάλαμος— εἶναι ἀνηφορικὸς διαστάσεων 10 X 6 X 5 μ. Μετὰ τὸ κέντρον του διαπλαταίνεται πρὸς τὰ ἀριστερὰ εἰς συνολικὸν πλάτος 8 X 2,5 μ. Ὑψος καταλήγων πρὸς τὸ τέλος του πολὺ ἀνηφορικὸς. Ὁ διάκοσμος του πρὸς τὴν ἀρχὴν δεξιὰ εἶναι θαυμάσιος ἐνῶ ἡ θέα πρὸς τοὺς χαμηλοτέρους θαλάμους εἶναι ἀπερίγραπτος. Πρὸ τοῦ τέλους του ἀριστερὰ, ὁ θάλαμος συνδέεται μὲ ἐνδιάμεσον θαλαμίσκιον εὐρισκόμενον ἀριστερὰ τοῦ ἐξώστου διὰ πολὺ κατηφορικὸν διαδρόμου διαστάσεων 5 X 2 X 2,5 μ. διαγράφων μὲ αὐτὸν κύκλον.

Εἰς τὸ κατώτατον σημεῖον τοῦ κατηφορικοῦ διαδρόμου, πρὸς τὰ ἀριστερὰ, διανοίγεται διάδρομος διαστάσεων 6,5 X 1,5 X 2 μ., εἰς τὸ τέλος τοῦ ὁποῖου εὐρισκόμενος ὀγκόλιθος διακόπτει τὴν συνέχειαν ἀφῆνων πρὸς τὰ ἄνω κενὸν 0,5 μ. Ὅπισθεν τοῦ θράχου διανοίγεται ὁ τελευταῖος γνωστός μέχρι σήμερον θάλαμος τοῦ σπηλαίου διαστάσεων 5 X 4 X 4 μ. πολὺ ἀνηφορικὸς, μὲ ἔσοχὴν πρὸς τὸ κέντρον τοῦ δεξιοῦ τοίχου του διαστάσεων 5 X 2 — 0,5 X 2 μ.

Σ π η λ α ι ο γ έ ν ε σ ι ς : Τὸ σπηλαῖον διηνοίχθη πρῶτον διὰ διαβρώσεως καὶ ἀκολούθως διὰ πίεσεως. Τὰ ὕδατα εἰσέδυσαν ἐκ διαφόρων σημείων τῆς σημερινῆς ὀροφῆς τοῦ σπηλαίου κατ' ἀρχὴν ἤρεμα μὲ συνεχῶς αὐξανόμενον ρυθμὸν. Τὰ ὀρυμητικὰ ὕδατα, ποὺ ἐν συνεχείᾳ εἰσχωροῦσαν καὶ στροβιλιζόμενα μαζί μὲ πέτρες, διήνοιγον συνεχῶς τὸ σπηλαῖον, ἀφήνοντας τὰ ἴχνη τοῦ περάσματός των στὸ συμπαγῆ ἀνθεστολίθο ὅπου εἶναι διανοιγμένο, διὰ τὰ καταλήξουν —κατὰ πᾶσαν πιθανότητα— ἀπὸ στενὰ περάσματα εἰς τὴν σημερινὴν κοίτην τοῦ μικροῦ ποταμοῦ, ποὺ εὐρίσκεται χαμηλότερα τοῦ σπηλαίου. Ἡ εἴσοδος τοῦ σπηλαίου διανοιχθεῖσα πολὺ ἀργότερον ἐβοήθησε εἰς τὴν διεύρυσιν τοῦ πρὸς τὰ δεξιὰ αὐτῆς εὐρισκόμενου τμήματος.

Ἡ ἔλλειψις πλουσίας διακοσμήσεως ἀπὸ σταλακτιτικὴν ὕλην εἰς πολλὰ του σημεῖα ἐπιτρέπει μετὰ βεβαιότητος τὸν χαρακτηρισμὸν τοῦ σχηματισμοῦ του. Εἰς αὐτὴν ὀφείλεται καὶ ἡ πρωτοτυπία του, προκαλοῦσα ἀφάνταστο ἐνδιαφέρον μὲ τὰ διανοιγμένα παράθυρα, γεφύρας καὶ ἄλλους σχηματισμοὺς ἐξωτικῆς ὀραιοτήτος.

Ἡ διατήρησις ἀκαλύπτων ἀπὸ διάκοσμον τμημάτων ὀφείλεται εἰς τὴν ἀλλαγὴν τῆς ὑπερκειμένης τοῦ σπηλαίου τοπογραφικῆς ἐπιφανείας, ἡ ὁποία σήμερον εἶναι ἐλαχίστου σχετικῶς πάχους, καὶ ὡς ἐκ τούτου δὲν τροφοδοτεῖται τοῦτο διὰ σταγονορροῆς ἀπαραιτήτου διὰ τὸν σχηματισμὸν διακόσμου. Τὰ διεισδύσαντα ἄλλοτε ὀρυμητικὰ ὕδατα προήρχοντο ἀπὸ πολὺ ὑψηλότερα στρώματα, τὰ ὁποῖα μὲ τὴν

πάροδοι του χρόνου κατέρρευσαν όπως αποδεικνύεται από την σημερινήν μορφολογίαν της τοπογραφικής επιφανείας της περιοχής του.

Διαστάσεις: Τὸ σπήλαιον εκτείνεται ἐκ ΒΑ. πρὸς ΝΔ. εἰς κατ' εὐθείαν γραμμὴν 120 μ.

Τὸ μήκος τῶν διαδρόμων του ἀνέρχεται εἰς 500 μ. περ. Καταλαμβάνει ἔκτασιν 1.000 τετραγ. μέτρων.

Μετρωλογία: Ἡ θερμοκρασία τοῦ σπηλαίου κατὰ τὸν μῆνα Νοέμβριον ἦτο 18° C. Ἡ ὑγρασία 70%.

Τουρισμός: Τὸ Σπήλαιον Ἀγιαγαλούςαινα ἐχαρακτηρίσθη ὡς διεθνοῦς τουριστικοῦ ἐνδιαφέροντος διότι:

1ον. εἶναι εὐμέγεθες μὲ ἀρκετὸν σταλακτιτικὸν διάκοσμον, κυρίως ὅμως μὲ πρωτότυπον ἐμφάνισιν εἰς τοὺς ἀκαλύπτους ἀπὸ διάκοσμον χώρους του, παρυσιάζοντας γεφύρας, ἐξωτικὰς μορφὰς καὶ ἄλλα κατασκευάσματα, προερχόμενα ἀπὸ τὴν μηχανικὴν ἐνέργειαν στροβιλιζομένων ὑδάτων καὶ πετρῶν.

2ον. Συνδέεται μὲ τὴν προϊστορίαν λόγῳ τῶν ἀξιολόγων ἀποκαλυφθέντων, κατόπιν ἀγασκαφῶν, εὐρημάτων.

3ον. Εὐρίσκεται πολὺ πλησίον κατωκημένου χώρου συνδεομένου μὲ τὴν πρωτεύουσαν τῆς Χίου δι' ἀμαξιτῆς ὁδοῦ διερχομένης διὰ μέσου γραφικῶν τοπίων καὶ χωρίων.

4ον. Ἡ νῆσος Χίος διαθέτει πολλὰ σύνδρομα τουριστικὰ στοιχεῖα ὅπως εἶναι: Τὸ χωρίον Πυργί μὲ τὸν πρωτότυπο διάκοσμο τοῦ ἐξωτερικοῦ τῶν κατοικιῶν του. Ὁ ὄρμος τοῦ Ἐμπορίου μὲ τὶς ἐπαύσεις τῶν Χιωτῶν ἐφοπλιστῶν καὶ τὴν ἐγάλια σπηλαιὰ τῶν «Περιστεριῶν». Ὁ κάμπος μὲ τὰ ἀρχοντικά. Τὰ μαστιχόδενδρα. Αἱ ἀξιόλογοι Μοναί. Τὰ Ἰδρύματά της. Ἡ παράξενη ἐκδήλωση τῆς χαρᾶς τοῦ Μεγάλου Σαββάτου μὲ τὸ διαγωνισμὸ τῶν ρουκετῶν μεταξὺ τῶν κατοίκων τῶν δύο ἐνοριῶν τῶν ἐκκλησιῶν τῆς Παναγίας Ἐρυθριαγῆς καὶ τοῦ Ἀγίου Μάρκου.

5ον. Ἀξιοποιούμενον θὰ βοηθήσῃ εἰς τὴν ἐξύψωσιν τοῦ βιωτικοῦ ἐπιπέδου τῶν κατοίκων ὄχι μόνον τοῦ Ἀγίου Γάλακτος ἀλλὰ καὶ ὅλων τῶν καθ' ὁδὸν χωρίων, πὺ φθίνουσι συνεχῶς ἐξ αἰτίας τῆς μεταναστεύσεως. Γενικώτερον ὅμως θὰ βοηθήσῃ εἰς τὴν αὐξήσιν τῆς τουριστικῆς κινήσεως τῆς νήσου πρὸς ὄφελος καὶ αὐτῆς καὶ τῆς ἐθνικῆς οἰκονομίας.

R E S U M E

Grotte d'Agialousena à Chios No 1983

Par Anne Petrochilos

Elle se trouve près du village Agion Gala (Saint Lait) a une altitude de 240 m. dans du calcaire. C'est une assez grand lit d'une rivière souterraine aux ponts naturels formés par l'érosion et l'action mécanique de l'eau et des pierres par tourbillons.

ΣΠΗΛΙΟΝ ΑΓΙΟΓΑΛΟΥΣΣΙΑΣ - ΧΙΟΥ - ΑΡΧΑΙΟΣ 1983

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΕΣ ΣΥΛΛΕΞΕΙΣ ΑΝΝΑ ΠΕΤΡΟΧΕΙΛΑΙΟΥ
 ΣΥΝΤΑΞΗ Α. Π. ΚΟΥΡΤΣΙΟΥ Ε. ΚΡΟΝΗΔΑΚΗ-Ι. ΚΡΟΝΗΔΑΚΗΣ

